

4013 2. Beh. af Forst. t. Finantslov f. Finantsaaret fra 1. April 1875 til 31. Martz 1876. 4014

saadanne almindelige Anstalter som antydet (Ordføreren (Berg): Det er forsøgt!). Det er mig ikke bekendt, at det er forsøgt. Jeg kan ikke tro Andet, end at efter den Anerkjendelse, denne Sætning nu har modtaget fra forskjellige Sider, maatte et Forsøg paa dens Gjemmensførelse, kunne føre til et heldigt Resultat. Naar det ærede Medlem for Frederiksborg (Dinesen), som har havt Sæde i den foranste Kommission, atter vendte tilbage til den Ordning, der var foreslaaet af denne Kommission, skal jeg kun gjentage, at denne Kommissions Forslag, som det ogsaa i sin Tid blev udtalt af forskjellige Sagkyndige, var meget uheldigt, upraktisk, rent løsrevet fra Livet, rent umuligt. — Jeg for min Del har tidligere i Almindelighed sluttet mig til disse Forslag om at forhøje Bidragene til Folkehøiskolerne; men jeg vil her — i al Beskedenhed og uden at ville gjøre det gjældende med nogen afgjort Styrke ved denne Sag — tillade mig, da dette Par Dages Forhandlinger paa mange Punkter have givet Anledning dertil, at bringe en gammel konstitutionel Sætning i Erindring, som tidligere især Alfred Sæge stadig mindede om, nemlig at man dog skal være meget varsom med at komme med Pengebevillinger, som ikke forlanges af Regjeringen. Det er en Sætning, der saaledes er slaaet fast, at det i de nyeste og mest parlamentariske Forsatninger, endogsaa oftere udtrykkelig er forbudt vedkommende Forsamling at foreslaa Penge bevilligede, som ikke udtrykkelig forlanges af en Minister. Og selv om vi tidt i Finantsudvalget med stort Held have taget Initiativet og givet Stødet i mange Retninger, der fra mange Sider ere anerkjendte for gode og heldige, har det dog altid været, og vil vel i Fremtiden være nødvendigt, at det gjøres i fuld Overensstemmelse med vedkommende Minister; men jeg vilde da uregtelig foretrække den Form, at Forslag, efter at Sagen var forhandlet i Finantsudvalget, og Konference havde fundet Sted mellem Finantsudvalget og Ministeren, blev fremsat af Ministeren og ikke af Finantsudvalget. — Der er nu endelig af det ærede Medlem for Veile (Th. Nielsen) idag med Styrke fremhævet, hvad vist de fleste af os anerkjende, at det er nødvendigt at foretage store Forandringer i Lærernes Stilling her i Landet; men det vilde have været ønskeligt, om det ærede Medlem skarpt havde fremhævet, hvad der vistnok fra det nuværende Flertals Side her i Salen især lægger Vanskeligheder i Veien for at faae denne Stilling forandret paa en heldig Maade. Det er den nuværende Ordning af Kaldelsesmaaden. Det er af Lærerne selv

allevegne anerkjendt, at det er i højt Grad vanskeligt at tilveiebringe tilfredsstillende Forhold, navnlig saalange der ikke er en anden Kaldelsesmaade. Man maa sigte til, ikke blot at forhøje Lønnen, men gjøre det saaledes, at man i det Mindste paa en eller anden Maade ved Lønnens Regulering afhjælper de meget store Mangler netop ved denne Ordning. Vi have set, at netop den nuværende Minister ogsaa har havt Diet fæstet paa de Mangler, der her ere tilstede, og paa Vigtigheden af at faae dem afhjulpne.

Ordføreren (Berg): Det er mig sagt, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) i sit Foredrag udtalte en Dom om min Anskuelse af Universitetets Betydning, som jeg paa ingen Maade kan vedkjende mig. Jeg har i den Henseende — det er blot en personlig Bemærkning, hvormed jeg indleder mit Foredrag — ikke forandret Anskuelse fra tidligere Tid til nu. Ligesom jeg nu er villig til at erkjende en videnskabelig Højskoles gode og velsignende Betydning, lige saa vist maa jeg paa den anden Side for mit Vedkommende nedlægge Indsigelse imod alle de Bemærkninger, der gaa ud paa at betragte en saadan Skole som en Livsaare for et Folk, og det forekommer mig, at flere Antydninger baade af ærede Medlemmer og endogsaa af den ærede Minister gaa ud paa at ville gjøre den dertil. Den Strid, der er reist mellem det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Brix) og det ærede Medlem for Veile Amts 3die Valgkreds (Th. Nielsen) om Universitetsbørnenes Andel i Revolutioner, skal jeg ikke vove mig ind i, thi man kan ikke komme til nogenlunde tilfredsstillende at bedømme dette Forhold, undtagen man ogsaa kommer til nogen Bedømmelse af Revolutionerne og deres Nødvendighed eller Nytte, og de ere i denne Henseende vistnok meget forskellige. Utvivlsomt har der været Revolutioner, der have bragt megen Fordærvelse med sig, men det turde vel ogsaa være Historiens Vidnesbyrd, at der har været Revolutioner, hvis Nødvendighed man maa anerkjende, og som have haft overordentlig vigtige Følger for Menneskeheden. Naar det imidlertid er sagt, navnlig af den ærede Minister, at Universitetet har havt den store Betydning ikke blot at skabe, men ogsaa at bevare en Frihed saa stor, som andre Lande misunde os, saa vil jeg sige, at, idet det hævdes, at ligeoverfor den Udtalelse, at det er en stor Frihed vi have, udtaler jeg, at det for Diebliffet er en noget løstlig Frihed, og det være sagt med Hentydning til det